

Izhaja vsak delavnik popoldne

NOVIČAS

Dredništvo in upravnštvo v Kaptolovih ulicah 6 — Telefon uredništva 50 — Telefon upravnštva 528

CENE PO POŠTI:

za celo leto K 240.—
za pol leta K 120.—

CENE PO POŠTI:

za četrt leta K 60.—
za en mesec K 20.—

V upravi stane mesečno K 18.—

Glasilo krščanskega delovnega ljudstva

Posamezna številka stane K 1.40

Kazalo bi...

Ni nobenega dvoma, da je tačas vprašanje o razdelitvi države na oblasti eno najvažnejših vprašanj v Jugoslaviji. Razdelitve, kakor jo predvideva ustava, ne mara niti en del naroda, tudi sami Srbi ne. O Hrvatih bi bilo odveč govoriti. Bujevc, muslimani soglasno odklanjajo ta načrt. Slovenci smo se malone soglasno izrekli proti delitvi Slovenije na več upravnih oblasti in je v ugotovitev tega dejstva priredil enako celo demokratiški Slovenski Narod. Vladajoča srbska radikalna stranka, ki ni od danes na svetu, ni slepa za ta dejstva in ne kaže volje, da bi hotela centralizmu na ljubo staviti na kocko vse. »Nedeljni Glasnik«, glasilo demokratiških disidentov ugotavlja: »Na radikalni strani se ni novega izgrajenega mišljenja o razdelitvi države na oblasti, vendar pa je vedno bolj enodušno prepričanje, da današnji vladni načrt ne rešava problema. Zato so radikali za sedaj samo izrazili bojazen pred »prenagljenim rešitvijo«, ki bi mogla onemogočiti sporazum z nezadovoljnimi hrvatskimi skupinami. — Jasnno je, da računajo v tem vprašanju s kompromisom kot z neobhodnim dejstvom in da bi temu kompromisu v danem trenutku žrtvovali vse druge kombinacije...«

Vsak, komur je na mirni poravnavi naših notranjih sporov, mora z zadoščanjem pozdraviti tu ugotovljeno mišljenje v vodilni srbski stranki. In vsak, kdor je prepričan o edini spasonosnosti take upravne razdelitve države, ki ne bi usilno trgala, kar se je tekom dolgih stoletij skupaj zraslo, mora v teh odločilnih trenutkih s podvojeno odločnostjo zastopati svoje stališče in pospešiti njegovo zmago. Vse stranke, ki temelje v ljudstvu, to umejo in izvršujejo. Nečastno izjemo delajo zopet tisti, ki brezpogojno služijo režimu, od katerega milosti edino še žive. »Slov. Narod«, ki je prirejal enquete za nedeljeno Slovenijo, ki se je opetovano sam odločno izrekel proti delitvi Slovenije, ki se je opetovano izrekel za sporazum s Hrvati, piše spricho dejstva, da »pripravlja srbska radikalna stranka na kompromis v tem pogledu, tako-le: »Kazalo bi torej...«, da bi se slovenski demokratiški poslanci ne anširali preveč na eno stran. Nič več in nič manj.

V tem trenutku, ko gre morda za vse, demokrasko glasilo sploh ne pozna nobenih splošnih koristi, nobenih splošnih vprašanj, tudi nobenih strankarsko političnih načel, ampak mu je na misli samo spretno laviranje demokraskih poslancev v političnem metazu, da ne bitrčijo ob kakšno močno voljo in razbili svojega udobnega vladnega čolna. Ali so to še možje, ali se ljudje sploh še zavedajo, da so javnemu mnenju ipak še dolžni vsaj nekaj spoštovanja? Ali so slovenski demokraski inteligenčni krogi res že izgubili prav vsa hrbtenica, odkar se je javnosti odtegnil dr. Tavčar? Ali jih ne oblije rdečica sramu, ko njihovo glasilo priporoča demokraskim poslancem, naj delajo politiko, kakor kaže veter, to se pravi, da naj zatajujejo in prodajajo svoja načela za skledo oblasti, za skledo vladne leče? Daleč je prišla slovenska liberalna inteligenca v treh letih politične svobode. Vidi se, da ni bila rojena zanjo, da je ne prenese.

Hvala Bogu — slovensko ljudstvo ni tak slabič! Ljudske mase, ki ne živijo od vladne milosti, ampak od lastnih žuljev, so si ohranile trdno hrbtenico tudi v svobodni narodni državi. One nočejo nobenih eksperimentov z narodnim edinstvom na škodo svojih tisočletnih kulturnih in gospodarskih dobrin, one nočejo nobenega absolutizma, pa naj se tudi odeva z narodnim plaščem. One hočejo to svojo državo, a pravično, svobodno in blagoslovljeno za vse brez razlike. In one od svojih poslancev brezpogojno zahtevajo, da kupščini in ne morda samo v časopisju in na shodih. A demokraska inteligenca se plazi pred režimom s čelom ob tleh in naroča svojim poslancem previdnost, previdnost, previdnost! »Kazalo bi...« to je sramotno geslo zaslužjenih duhov. To je tisti avstrijskakantski duh, ki ga izneverjena svobodomiselnja inteligenca po krivici očita slovenskemu ljudstvu.

Širite „NOVI ČAS“

Seja parlamenta.

Zakon o moratoriju predložen.

Belgrad, 20. febr. (Izv.) Današnja seja narodne skupščine je otvoril predsednik dr. Ribar ob desetih. Prečital se je zapisnik o zadnji seji in kraljev ukaz o prenosu kraljevske oblasti na vladu. Drugi ukaz postavljaja ministra Marko Trifkovića in dr. Vojo Marinkovića namestnikom predsednika Nikoli Pašića in zunanjemu min. dr. Ninčicu za čas njune odsotnosti. Dr. Ribar naznanja, da je fin. min. dr. Kumanudi poslal zbornici zak. predlog o moratoriju. Sklene se, da se predlog odstopi fin. odboru, ki naj ga sprejme v treh dneh in poroča nato zbornici. Prečitajo se razne prošnje in pritožbe, ki se odstopijo merodajnim odborom. Na vrsto pridejo poročila raznih odborov, ki se bodo tiskala, da pridejo na dnevni red prihodnje seje. — Nato preide skupščina na dnevni red: določitev dnevnega reda prihodnje seje. Skupščina sklene, da se stavi na dnevni red predlog fin. ministra o proračunskih dvanajstih za meseca marec in april. — Seja se zaključuje ob 10.20. Prihodnja seja bo 21. t. m. ob desetih.

Belgrad, 21. febr. (Izv.) Včerašnja seja narodne skupščine je otvoril dr. Ribar, ki je prečital ukaz, da zastopa kralja za njegove odsotnosti vlada in ukaz glede imenovanja zastopnikov ministrskega predsednika Pašića in ministra za zunanje zadeve dr. Ninčica, ki odpotujeta s kraljem. Nato je prečital predlog finančnega ministra glede odgoditve plačil v inozemstvu. Predlog se odstopi finančnemu odboru. Konečno se je določil dnevni red današnje seje: Razprava o predlogu finančnega odbora o dvanajstih za marec in april.

Razpor med hrvatskimi demokraskimi.

Radi razdelitve Hrvatske.

Belgrad, 21. febr. (Izv.) Včera so imeli hrvatski poslanci demokraskega kluba sešatek, na katerem so razpravljali o administrativni razdelitvi Hrvatske in Slavonije. Tekom debate, ki je bila zelo ostra in burna, je prišlo do besednega spopada med pristasi dr. Tomljenovića in pristasi Pribičevića. Bivši ban dr. Tomljenović predlaga

razdelitev Hrvatske in Slavonije na dve oblasti, ki bi obe imele svoj sedež v Zagrebu. Pribičević pa vstaja na svojem znanim predlogu, ki je prirojen tako, da se Hrvatska popolnoma razkosa. Kritiziralo se je tudi odredbo, da sme vsaka oblast imeti največ 800.000 prebivalcev. Debatu ni privedla do nobenih sklepov.

Gospodarska unija med Češkoslovaško in Jugoslavijo.

Praga, 21. febr. (Izv.) Več češkoslovaških finančnikov, med njimi bivši minister dr. Rašin, nastopa v zadnjem času za gospodarsko unijo med Jugoslavijo in Češkoslovaško. Češka bi nam dovažala gospodarske stroje, blago in razne vrste industrijskega premoga, uvažala pa žita, živino in

razne prideleke. To bi po mnenju teh finančnikov znatno pripomoglo k sanaciji valute in bi bil s tem storjen prvi korak k gospodarski uniji male antante. Bajje nameravajo s tem predlogom priti že na genovsko konferenco.

Konferenca male entente v Ljubljani.

Po zadnjih vesteh se nameravana konferenca male entente ne bo vršila v Belgradu, ampak v Ljubljani. Češkoslovaškega zunanjega ministra dr. Beneša kličejo namreč nujni posli v domovino, zato mu Pašić in Ninčič prihranita pot v Belgrad in mu prideta naproti v Ljubljano. Tu se bo dr. Beneš ustavil, ko bo potoval iz Rima v Prago. Konferenca se vrši najbrže v dneh od 25. do 27. t. m. Tačas se Pašić in Ninčič mudita v Bukarešti, kjer vodita razgovore z rumunskimi državniki o končni razmejitvi med Jugoslavijo in Rumunijo in o pripravah za genovsko konferenco.

Pred odgoditvijo genouske konference.

Rim, 20. febr. (Izv.) V tukajšnjih političnih krogih smatrajo, da je postala spricho italijanske vladne krize, ki se ne bo rešila tako hitro, odgoditev genouske konference, za nekaj časa nujno potrebna. Zdi se, da bo londonska vlada, ki je popolnoma okupirana radi brezposelnosti, ki vlada v Angliji, to teženje podpirala. Za dalj časa pa se konferenca ne more odgoditi, ker je vprašanje nemških reparacij postalo evropsko vprašanje, radi katerega trpi veliko škodo svetovno gospodarstvo. — K tem vestem bi pripomnili samo toliko, da danes uvideva sama antanta, ki je kopala gospodarski grob premagancem, da nasilje škoduje vedno celi človeški družbi. Greh rodi greh. Počasi in težko pojde navzgor zavožena evropska gospodarska politika.

London, 20. febr. (Izv.) Po poročilu »Matina« je angleški ministrski predsednik Lloyd George določil sledeči dnevni red za genovsko konferenco: 1. da se sklene dogovor med Anglijo in Francijo o vprašanjih, ki bi se obravnavala; 2. konferenca v Genovi naj bi bila prva v vrsti konferenc, ki bi se vršila vsakih 6 mesecev in 3. za upostavitvev odnosov do Rusije naj se stopnjema začno zasebni dogovori, in ko se ti posrečijo, se naj začno oficijelne transakcije.

Politični dogodki.

+ Za koncentracijo slovenskih strank. »Jugoslavija« prinaša uvodnik pod naslovom »Slovenski bloke«, v katerem pozdravlja misel koncentracije vseh tistih strank na Slovenskem, ki stoje na stališču slovenskega kulturnega programa. Treba je onemogočiti, da bi par ljudi v Belgradu predstavljalo slovenstvo in delalo proti njegovemu obstoju; poslali je treba doli prave zastopnike slovenskega ljudstva, ki bodo odločno povedali, kaj potrebujemo in hočemo Slovenci za svoj nemoten nadaljnji kulturni razvoj v tej državi. Ali je to avtonomija ali federacija, je bolj tehnično kot načelno vprašanje. Istotako je oblika koncentracije strank — blok ali kaj drugega — postranskega pomena. Na vsak način mora biti razmerje med strankami tako gibčno, da ne bo treba nobeni nič žrtvovati od svojega svetovnega naziranja. — Beležimo kot informacijo.

+ Zanimivosti. Današnja »Jugoslavija« poroča iz Belgrada: Slovenski demokratje so napeli vse sile, da strmoglavijo g. Ivana Hribarja, kar pa se jim je vsled odpora drugih vladnih strank ponesrečilo. Da prikrijejo svojo blamažo, hite sedaj dementirati vse v tej zvezi stoječe vesti. — V demokraskih vrstah je razširjena vest, da mora odstopiti demokraski poslanec prof. Reiser, na katerega mesto pride dr. Albert Kramer, da tako nadomesti luknjo za bolnim dr. Žerjavom. — Odgovornost za te vesti pa prepustimo za enkrat še »Jugoslaviji«.

+ Hrvatski blok na genovski konferenci? Kakor poroča »Frankfurter Zeitung« je včera sprejela konzulta prošnja Radićeve stranke za pripust zastopnikov Hrvatske k sejam genovske konference. Prošnja se je odposlala v odločitev vrhovnemu svetu.

+ Ministrski svet. Dne 20. t. m. se je vršila seja ministrskega sveta. Odobril se je med drugim 1 milijon dinarjev za popravilo poti v Dalmaciji in 160.000 dinarjev za pomorsko šolo v Bakru.

+ Dr. Pitacco tržaški župan. Dne 17. t. m. so se vršile v Trstu volitve župana in prvega ter drugega namestnika. Fašisti in komunisti so se vzdržali glasovanja. S 40 glasovi je bil izvoljen za župana dr. Giorgio Pitacco, odvetnik, nekdanji liberalni poslanec na Dunaju in vodja medvojne italijanske irredente v Italiji. Za svetovaleca sta bila izvoljena Battistella in dr. Tamara.

+ De Nikola spet sestavlja vlado. Mandat za sestavo italijanske vlade je poveril kralj predsedniku parlamenta de Nikolu. Mandatar bo počakal s sestavo vlade na odločitev Ljudske stranke in demokratov.

+ Kriza v italijanski socialistični stranki. Strankarska situacija v Italiji je taka, da se nobena vlada ne bo držala dolgo, ako eventualne nove volitve ne razčisti položaja. Ključ v rokah ima socialistična stranka Italije, ki pa je baš to leto na razpotju. V stranki se bijeta za nadvlado dve struji: Levičarji pod vodstvom Serrattija zahtevajo neizprosno opozicijo in argumentirajo svoje stališče z dejstvom, da bi z vstopom v vlado stranka izgubila mnogo pristašev v korist komunistom. Turatijska desničarska struja pa je za vstop v vlado in opravičuje svoje zadržanje z ugotovitvijo, da izgubljajo socialisti radi pozitivnega zakonodajnega dela ljudske stranke v parlamentu vedno več pristašev. Ako bi se združili »popolari« in socialisti še z eno skupino, bi mogli sestaviti trajno delazmožno vlado. — Tu pa zadenejo socialisti na neprodorne težkoče ljudske stranke, ki je izjavila, da gre v koalicijo s socialisti le na podlagi delovnega programa, katerega prva točka je: popolna svoboda katoliških šol. To pa je za Turatijsko skoro nesprejemljivo, ker je framazon. Socialisti v Italiji so na vsak način tepeni: V opoziciji izgubljajo v prid »popolarom«, na vladi v prid komunistom, poleg tega pa imajo za ta slučaj odločiti o neizprosni ultimatu ljudske stranke. — Zdi se, da je stranka v razkroju baš radi svojega kulturnobojstva.

+ Zanella nabavlja municijo. Reška vlada je naprosila našo vlado, da ji dovoli preko našega ozemlja prepeljati vagon municije in orožja, ki ga potrebuje za svojo policijo in orožništvo.

Hrvatska stranka v Avstriji

Dunaj, 21. febr. (Izv.) V zapadni Ogrski, kolikor jo je pripadlo Avstriji, bivajoči Hrvati so osnovali lastno samostojno hrvatsko stranko. Stranka bo zastopala interese narodnih manjšin v smislu določb mirovnih pogodb, v gospodarskem oziru pa zastopala male posestnike. — Po svojem ustroju je stranka krščansko meščanskega tipa.

Egipt — svobodna država?

Listi poročajo iz Londona: Angleška vlada se je spricho enodušno zahtevi tamošnjega prebivalstva odrekla protektoratu nad Egiptom, ki ga v posebni spomenici na Servet pašo proglašaja svobodnim državam. V posebnem pismu, ki ga nese te dni v Kairo lord Allenby, naroča Servat paš, naj skliče konstituantno, ki bo sama odločevala o svoji suvereni državi. Sele po sestavi nove vlade se hoče Anglija s suverenim Egiptom pogajati radi varnosti suezkega prekopu, ako bi bil napaden od kake tretje države.

POGAJANJA Z ITALIJO — PREKINJENA.

Belgrad, 20. febr. (Izv.) Trgovska pogajanja med našo državo in Italijo so vsled padca Bonomijevega kabineta za nedoločen čas odložena. Vsi eksperti, ki so bili v zvezi s temi pogajanjmi poklicani v Belgrad, so se zopet povrnil na svoja mesta.

DOVOLJENI KREDITI.

Belgrad, 21. febr. (Izv.) Na včerašnji seji ministrskega sveta so bili ministru za javna dela dovoljeni nekateri krediti za popravilo cest in mostov, med njimi 200.000 dinarjev za zgraditev mostu čez Muro pri Veržuju na Štajerskem.

Današnja predborza.

Zagreb, 21. febr. (Izv.) Pešta 47.75, Berlin 145, Italija (denar) 15.65, blago 15.70, London 1380, New York 309.50, Pariz 28.50, Praga 588, Dunaj blago 5.05, Zürich 61.

— **Iz verifikacijskega odbora.** Včeraj je imel sejo verifikacijski odbor. Razpravljali so med drugim o mandatu poslanca dr. Hohnajca in sklenili, da more dr. Hohnajec svoje profesorsko mesto na mariborskem semenišču obdržati. — V vprašanju o imenovanju obeh razvoljavljenih komunističnih mandatov v volivnem okrožju Maribor-Celje zahteva verifikacijski odbor od notranjega ministrstva pojasnila o strankarski pripadnosti poslancev Nachtigalla in Favaja. Odbor ni proti temu, da se ta dva mandata prepustita socialnim demokratom.

— **Odprto pismo Nikolu Pašiću.** Sarajevski »Narod« priobčuje odprto pismo svojega izdajatelja dr. Nikolaja Stojanovića ministrskemu predsedniku Nikolu Pašiću. Pašićeva »Tribuna« in »Samouprava« sta že dalje časa napadali dr. Stojanovića kot avstrijaka. Dr. Stojanović v svojem odprtem pismu vsa sumničenja zavrže in temeljem uradnih aktov, glasom katerih je bil pod prejšnjim režimom osumljen in obtožen veleposlaništva, njegova žena pa je bila po 6 mesečnem preiskovalnem zaporu v Avstriji izgnana. Potem piše dr. Stojković na račun Nikole Pašića: »Čel Vaš sistem, g. predsednik, je osnovan na laži in prikrivanju. Ako se niste strašili govoriti neresnice na račun krone, kako bi mogli biti obzirnejši nasproti navadnemu državljanu. Sedaj pa mi dovolite vprašanje: Ali bo že enkrat čas, da Vi jasno in točno odgovorite na vprašanja, s katerimi se poštona javnost že toliko let obrača na Vas, začenši od nakupovanja perila na Dunaju do izpraznjenja Baranje in kupovanja živine? Vaši stari poznavalci so me že davno opozorili na Vaše postopanje. Vedite torej, da sem že davno vedel, kako obnašanje mora nasproti Vam zavzeti pošten človek...« Slabo bi poznal Pašića, kdor bi menil, da si bo iz tega odprtega pisma dr. Stojkovića kaj storil. Pašić, Pribečević in družba so možje, ne samo železnih rok, ampak tudi železnega čela.

— **Drž. tajnik sv. stolice ostane.** Vesti o odstopu papeževega drž. tajnika, kardinala Gasparija se uradno demantirajo. Kardinal uživa popolno zaupanje sv. Očeta.

— **Anglija za Čehoslovako.** »Manchester Guardian« prinaša povodom bivanja čehoslovakega ministrskega predsednika dr. Beneša v angleški prestolnici članek, v katerem se o čehoslovaki republiki zelo laskavo izraža in ji pripisuje veliko vlogo v srednji Evropi. List pravi, da je čehoslovaska republika kot prva evropska država stopila v trgovinske zveze z Rusijo in jela izvažati tjakaj svoje industrijske proizvode že pred enim letom. Čehoslovaska država pripravlja sedaj trgovinsko pogodbo z Rusijo.

— **Upor na Irskem.** Angleški listi poročajo, da sta dve brigadi južno-irske armade odpovedali pokorščino dublinski vladi.

Dnevni dogodki.

Direktni vlaki Maribor—Ljutomer.

Ljubljana, 21. febr. Obratno ravnateljstvo južne železnice objavlja, da se odprti jutri t. j. 22. februarja direktni tranzitni promet Maribor—Gornja Rodgona—Ljutomer. Vozili bodo sledeči vlaki: Iz Maribora ob 6. uri 20 minut, prihod v Ljutomer ob 10. uri 19 minut; odhod iz Maribora ob 20. uri, prihod v Ljutomer ob 23. uri 34 minut. Odhod iz Ljutomera ob 9. uri 30 minut, prihod v Maribor ob 14. uri 3 minut; odhod iz Ljutomera ob 16. uri 47 minut, prihod v Maribor ob 20. uri 52 minut.

— **Svečana avdijenca tujih poslanikov.** V soboto, dne 18. t. m. se je vršil na belgradskem dvoru svečan sprejem tujih poslanikov, ki so izročili kralju Aleksandru Prvemu svoja poverljiva pisma.

— **Sprejemanje 3 dinarskih bankovcev.** Delegacija ministrstva financ javlja uradno: Petdinarski (dvajsetkronski) bankovci državne izdaje se bodo do 5. marca t. l. od davčnih uradov in finančne deželne blagajne brez nadaljnjega sprejemali v plačilo, zamenjavali pa le v krajih, kjer ni podružnice Narodne banke in kolikor dopuščajo razpoložljiva sredstva. Pozneje, in sicer do 5. junija t. l. bodo pa ti organi samo še posredovali zamenjavo potom Narodne banke. Podrobneje določbe so razvidne iz razglasa delegacije od dne 20. februarja t. l., št. 255-V-Val., ki se priobči v Uradnem listu.

— **Prebivalstvo v naši državi.** Po državnih statistiki živi v naši državi na 247.962 km² površine skupaj 11.029.095 prebivalcev, in sicer: v severni Srbiji 2.656.078, v južni Srbiji 1.624.601, v Črni gori 876.453, v Dalmaciji 329.070, v Hrvatski in Slavoniji 2.592.860, v Medžimurju 96.945, na otoku Krk 20.919, v Sloveniji in Prekmurju 1.056.465, v Banatu 582.552, v Bački in Baranji 707.873. Na en kvadratni kilometer prihaja: v sev. Srbiji 53,1, južni Srbiji 32,9, Črnigori 19,9, Bosni in Herce-

govini 86,7, Dalmaciji 52,7, Hrvatski in Slavoniji 69,9, Medžimurju 130,8, na Krku 48,8, Sloveniji in Prekmurju 65,0, Banatu 59,6, Bački in Baranji 80,4 ljudi.

— **Delavstvo brezpogojno za osemurni delavnik.** Na zborovanju informacione zveze tekstilnih delavcev je izjavil švicarski delegat, da bi švicarsko tekstilno delavstvo raje pristalo na znižanje mezd nego na odpravo osemurnega delavnika.

— **Statistika sirot na Hrvatskem.** Zagrebška pokrajinska uprava je poslala te dni ministrstvu za socialno politiko pregled sirot, ki se nahajajo na teritoriju Hrvatske, Slavonije in Medžimurja. Statistika kaže, da je bilo leta 1920 na Hrvatskem 22.587 sirot, polusirot in nezakon-skih otrok. Od teh jih je z državno pomočjo pri starših nameščenih 16.694; 3861 jih je pri sorodnikih, 1194 v dečjih domih, a 622 je zaposlenih v obrtniških in trgovskih strokah.

— **Oproščena komunista.** Komunista Fr. Ravnik s Koroške Bele in Ciril Košir iz Naklega sta bila obdolžena protidržavnih dejanj, ker sta hotela baje stopiti v zvezo z neko osebo v inozemstvu. Deželno sodišče je obtoženca v razpravi dne 18. t. m. radi pomanjkanja dokazov oprostilo.

— **Berač — milijonar.** V San Franciscu je pred kratkim umrl v mestu znani berač Vidović iz Dalmacije. Njegova zapuščina znaša 120.000 dolarjev, kar pomeni 38 milijonov jugoslov. kron.

— **Mesto denarja zapor.** Ivan Rožman in Angela Zupan sta pošiljala nekemu zagrebškemu trgovcu grozilna pisma, zahtevajoč od njega denarja. Zagrebško sodišče ju je vstled tega obsodilo na tri mesece zapore.

— **Velika tatvina v Belgradu.** V noči od 17. na 18. t. m. so neznani storilci vlomili v blagajno belgradskega kina »Kolezeum« in odnesli okrog 100.000 dinarjev.

— **Huda Pepra.** Orožnik Franc Brezovec in Martin Arko sta poizvedovala pri Jožefi Černe, ki ju je nagovorila z daljšim nagovorom rekoč: »Kaj pa zmiraj stojite pri moji hiši? Ali ni zadosti, ker ste me pripravili ob psa in še čez 200 kron, katere sem morala plačati za kazen. Zdaj bi pa še njega radi k vojakom odgnali. Bo že sam šel, kadar bo čas. Saj vi ne znate drugega, kakor ljudi v škodo pripravljati. Ciganov in tistih, kateri kradejo milijone, pa ne vidite. Pojdite vprašat, kamor hočete. Kaj me briga postava, jaz nisem nič čez čast reklak Dolgi pouk orožnikoma bo morala huda Pepra plačati s 400 kronami globe.

— **Velika tatvina denarnih pisem.** Dragotin Radosavljević je služil kot poštni uradnik na progi Niš—Carigrad. Gospod je naglo bogatel, si kupil hišo v Nišu in sploh razkošno živel. To je obrnilo nanj pozornost policije, ki je odredila v njegovi hiši hišno preiskavo. Pri tej priliki so našli velike vsote denarja. Radosavljević je priznal, da je kradel denarna pisma, predvsem angleška. Z njim je solevolal neki Števec in neki njegov sorodnik. Pri prvem so našli 100.000, pri drugem pa 127.000 dinarjev. Krivce so zaprli.

— **Občutna pomoč hranilnišnega blagajnika.** Blagajnik L. hrvatske hranilnice v Zagrebu je te dni nepoznanemu človeku izplačal 84.000 K preveč.

— **Amerikanska zanimivost.** Amerikanski biolog dr. Carrol je delal poizkuse z možgani 10 let starega mrtveca. Možgani kažejo še sedaj vse znake življenjskega delovanja, ako jim dovaja kemično hrano. Dr. Carrol je priznan znanstvenik. Vsekakor bodo imeli biologije sprito tega dejstva nov zanimiv problem raziskovanja. — Kdo bo temu verjel, živi ali mrtvi, je seveda drugo vprašanje.

— **Bela Kun,** bivši predsednik ogrske sovjetske republike se nahaja te dni po nemških poročilih v Berlinu.

— **Revolucionaren velekapitalist.** Ameriški milijarder Ford ima glavo na pravem mestu. Njegovo avtomobilsko podjetje je največje na svetu, a njegovi delavci so najbolje plačani med vsemi delavci ter so deležni čistega dobička njegovega podjetja. Ford se peča sedaj z ogromnim načrtom: Vzel je za 100 let v najem električne centrale in delavnice za razstrelivo, ki jih je bila začasa vojne ob reki Tennessee zgradila ameriška vlada. Ford bo sedaj te centrale povečal in podjetja izpremenil v koristne industrijske obrate, poleg katerih bo zgradil zdrava, moderna stanovanja za delavstvo in uradništvo. Na ta način bo nastalo ob reki novo, 100 km dolgo mesto. Ford hoče ta načrt uresničiti tekem dveh let. Denarja zato ima dovolj, saj premore poldrugo milijardo dolarjev. Kot mož dela je Ford velik nasprotnik vojne. Na washingtonski konferenci je stavil predlog, naj se vse vojne ladje prodajo za staro železo in iz njih napravijo kmetijski stroji. Dalje je predlagal, da naj se v morebitni prihodnji vojni onemogoči dobički vojnih dobaviteljev, vojakom naj se ne daje plača, a vojna posojila naj bodo brezobrestna — potem, pravi Ford, bo vsaka vojna zelo hitro končana.

— **Razglas o monopolni taksi na cigaretni papir.** Uprava Državnih Monopolov,

odeljenje administrativno v Belgradu je z odlokom z dne 28. jan. 1922, M. broj 1069, odredila, da se bode v bodoče, ker so sedanjše zalogo cigaretnega papirja pri prodajalcih v smislu odredbe te Uprave z dne 3. dec. 1921, Pov. M. broj 220 podpisane in banderolirane, izdajal iz tovarna v promet in prodajo le banderoliran cigaretni papir, za kojega je že plačana nova monopolna taksa. Obenem opozarja Uprava Državnih Monopolov na kazenske posledice, ki bi zalede prodajalce cigaretnega papirja, ako bi se v njih zalogi našel nobanderoliran papir. Prodajalci cigaretnega papirja, katerim se je izdalo dovolilo za nadrobno prodajo od 1. sept. 1921 dalje, imajo isto opremiti s podpisanim kolekom v smislu začasnega zakona o državni trošarini, taksah in pristojbinah II. del, člen 10 tarif. post. 235 (Uradni list z dne 22. avg. 1921, šte. 100). Izvršitev te odredbe bode nadzorovala finančna kontrola.

— **Trošarinski predpisi.** Delegacija ministrstva financ je izdala 2. zvezek trošarinskih predpisov, ki obsega prvi del začasnega zakona o državni trošarini, taksah in pristojbinah z dne 27. junija 1921 ter popravke in dopolnitve k zakonu o državni trošarini in trošarinskemu pravilniku. Ti popravki in dopolnitve, ki so izšli na podstavi omenjenega začasnega zakona o državni trošarini z veljavnostjo izza dne 1. septembra 1921, so natisnjeni deloma na lepkih in deloma v ročni knjižici. Lepake je uporabili za prilepljenje oziroma preplepljenje izmenjanih določil v knjižici »Trošarinski predpisi«, izdanih od delegacije financ leta 1921, in za ročno izvršitev malenkostnih popravkov omenjene knjižice v smislu navodil, ki so označena na lepkih samih. En izvod te knjižice z lepaki vred stane 1.50 Din. Naročila in denar prejema izključno le gopodarki urad delegacije ministrstva financ v Ljubljani. Če se pošlje denar po pošti, naj se pošlje s pošto nakaznico. — Knjižica »Trošarinski predpisi« 2. zvezek z lepaki vred tvori s prvotno izdanimi trošarinskimi predpisi eno celoto. — Nekaj izvodov »Trošarinskih predpisov« 1. zvezek je še na prodaj pri tujakšnem gospodarskem uradu po 7.50 Din za izvod. Z drugim zvezkom skupno stanejo predpisi 15 Din.

Ljubljanski dogodki.

— **Iz Težke je obolel g. Anton Komlanec,** duhovnik in organizator kršč. soc. delavstva. Včeraj popoldne ob 1. uri se je v Židovski ulici nenadoma zgrudil nezavesten. Odnegli so ga v zasebno stanovanje g. Weisa, kamor je prihitel g. župnik Barle in zdravnik g. dr. Pintar ter prijatelj ravnatelj Kocmur. Nezvestnega so prepeklili nato z rešilnim vozom domov, kjer je okrog pol 5. ure popoldne prišel k zavesti. Danes se mu je stanje znatno zboljšalo. Bog daj, da bi kmalu okreval!

— **Iz Prepozno!** Iz dijaških krogov: V uvodniku nekega današnjega demokratskega lista smo čitali težke očitke belgradski vladi, ki en del dijaštva podpira dovolj, drugi del pa mora gladu poginjati. Člankarja veseli, da je vlada končno izenačila dijaške podpore, zamolči pa, da so te podpore odločno prenizke in proračunjene v glavnem le — odličnjakom. Člankar se jezi na dvanajstine in na državno upravo, ki onemogočuje hitro delovanje. — Mi bi pripomnili eno: Preden bo vlada kaj uspešnega napravila (ne sklenila), bo konec leta, in dijaštvo bo ob semestru in ob izpite. Ali se ne spominjajo gospodje demokratje, kako so oktobra 1921 gonili naše dijaštvo iz Ljubljane ven, ali niso demokratje tisti, ki onemogočujejo razvoj medicinske in tehniške fakultete ter tako gonijo naše dijaštvo v Prago lakote umirat, ali niso bili demokrati študentje tisti, ki so pod vplivom dr. Žerjave in A. Ribnikarja proglasili visokošolce za »gojence države«, katerim ne gre drugače podpora, ako se zavežemo, da bodo toliko in toliko let služili v drž. službi? — Ali niso demokrati študentje z dalmatinsko »brascico« vred tisti, ki odobre vsak korak belgradske vlade, pa naj bi je še tako pravici in ljudstvu v obraz? — Tudi za demokratje je prišlo spoznanje, a po sodbi in obsodbi šele. A prepozno je!

— **Iz Predavanja o francoski družini.** Francoski pisatelj Andrej Lichtenberger je imel ob svojem nedeljskem predavanju na vseučilišču polno dvorano. Predavatelj je zavrnil mnenje, da je francoska družina v resnici taka, kakor jo predstavljajo razni moderni romani in lahkokrile gledališke igre. To so le izjeme, kakoršnih pa nikjer ne manjka, na splošno pa je francoska družina zdrava in trdna. Gospod predavatelj je žel za svoja izvajanja obilno priznanje. — Začasa svojega bivanja v Ljubljani je bil g. Lichtenberger gost ljubljanskega francoskega instituta in pokrajinskega namestnika Ivana Hribarja. V nedeljo ponoči se je g. Lichtenberger odpeljal nazaj v Pariz.

— **Iz Pritožbe o razmerah v državni porodnišnici.** K naši tozadevni pritožbi smo prejeli od ravnateljstva dobrodelnih za-

vodov dalje pojasnilo, ki ga priobčimo tekom tedna — z našimi opombami vred.

— **Iz Nove stane v Ljubljani.** Te dni se je dogradila trnadstropna palača Splošne prometne banke na Aleksandrovi cesti. Tretje nadstropje so zidali po zimi, le ob padavinah je delo počivalo. Streho so delali ob 19 % mrazu; najstarejši tosarji se ne spominjajo, da bi bili delali kedaj ob takem mrazu. Stavba stane 16 milijonov kron.

— **Iz Občni zbor Zveze organizacij magistratnih uslužbencev** se je vršil v četrtek ob 18. uri. Sprejete so bile resolucije za odpomoč bedi magistratnih uslužbencev v gnojnem in stanovanjskem oziru. Tretja resolucija pozivlja občinski svet, naj daj prejšnji reševanje Službene pragmatike. Za dosedanja naklonjenost občinskega sveta uslužbencem je občni zbor izrekel zahvalo. Za leto 1922 so bili izvoljeni sledeči funkcionarji: Predsednik dr. Riko Fux, podpredsednik g. svetnik Govekar, tajnik g. Viktor Ciuha, blagajnik g. Igljič, ter zastopniki vsake organizacije.

— **Iz Pobiranje pasjega davka za leto 1922.** Lasniki psov se opozarjajo, da si preskrbe za leto 1922 veljavne pasje znamke najkasneje do 28. februarja 1922 pri mestni blagajnici ljubljanski proti plačilu davščine 400 K. — Natančnejši podatki so razvidni iz razglasa, ki je nabit na mestni deski.

— **Iz Ker je bil jezen na stražnika.** Janez Dobnikar je jezen na višjega policijskega stražnika Franceta Tomšeta, ker ga je zaradi neke tatvine novembra l. 1921 ovdil. Ko je Tomše prišel 4. decembra 1921 v Zapuže, ga je Dobnikar razžalil in mu očital da je verižnik in da vidi Dobnikarja pri tatvini, drugih pa ne. Dobnikarja je prisodilo deželno sodišče 200 kron globe.

— **Iz Mesto da bi plačal, kar je pojelel in papil,** je pa prišel 17. februarja Tone Žgajnar v Cuzakovi gostilni, ko se je prav dobro navečerjal, razgrajati, vsled česar so ga gosti iz gostilne vrgli. Žgajnar, ki je 54 kron zavečerjal, je še toliko časa razgrajal pred gostilno, da je privabil višjega stražnika Antona Steinerja, ki je hudega Toneta odpeljal na policijsko direkcijo.

— **Iz Tatvina.** Dva Bošnjaka sta ukradla Oroslovu Škerjancu srebrno uro, vredno 600 K. — Josipu Vrtačniku je bilo ukradeno perilo v vrednosti 400 K.

— **Iz Surovest.** Belgradčanka Desanka Arsenić, žena carinika, je s pestjo pretepla po obrazu in hrbtu svojo služkinjo Franciško Z., ker je ubila nekaj posode, katero je pa služkinja sama še prej, nego jo je njena »sumljenica« gospodinja pretepla, zopet nadomestila.

— **Iz Motor ukraden.** V soboto ali nedeljo zvečer je neznanec vlomil v trgovske prostore ortopedista Stanislava Poničvarja v Kolodvorski ulici št. 26 in mu ukradel 4 voltni dinamomotor, vreden 20.000 kron.

— **Iz Od doma pobegla.** Petnajstletna Bugar Kristina je ponovno pobegnila od svojih staršev, ki stanujejo na Dunajski c. 19.

— **Iz Ljubljane izgnan za nedoločen čas** je bil 16. t. m. godbenik in mehanik Bartoni Rudolf, pristojen v občino Križ pri Kamniku.

— **Iz Slaščice ukradene.** Posestniku Ign. Koprivniku iz Kraše pri Moravčah je bilo dne 22. t. m. ukradenih na dvorišču Figočeve gostilne na Dunajski cesti pet zavojev slaščic, vrednih 736 kron.

— **Iz Umrlj so v Ljubljani:** Ana Novak, občinska uboga, 71 let. — Franciška Zupančič, posest. hič, 27 let. — Mihael Bajda, delavec, 27 let. — Peter Bitežnik, strežaj, 30 let. — Viktor Burger, mehanikov sin, 10 mesecev. — Ana Pregl, zasebnica, 68 let. — Katarina Kneisel, uradnega sluga vdova, 81 let. — Ivan Krisper, veletržec in posestnik, 57 let. — Albina Gams, posestnikova hič, 8 dni. — Marija Tomševa hiralica, 13 let. — Bernarda Dolinar, novorojenka, 2 uri. — Alojzij Jerele, tovarni strojnik, 34 let. — Stanko Plesec, novorojenec, 2 dni. — Marija Zalaznik, žena umorjenega železničarja, 77 let. Fran Podrekar, sin dinarice, 5 mesecev. — Jerica Šare, trg. hič, 5 let. — Franciška Novak, žena sod. oficijala, 53 let. — Silvi Homen, tov. delavec, 26 let. — Fran Le nartič, delavec, 32 let.

— **Iz Kuharska umetnost ima zlato dno.** S. V. Ihling v Filadelfiji je volil svoji kuharici Ani Souderjevi 60.000 dolarjev in avtomobil, ker jo hoče za njeno izvrstno kuharsko umetnost poplačati. Kakor je videti, ima tudi kuharska umetnost včasih »zlato dno«.

— **Iz Kako volijo ženske.** Pri zadnjih občinskih volitvah v Lipskem je bilo razmerje med številom vpisanih volivcev 100 moških proti 122 ženskam. Dejansko je pa volilo na 100 moških: za združeno desničarsko gospodarsko listo 131 žensk, za demokrate 119 žensk, za večinske socialiste 90 žensk, za neodvisne socialiste 110 žensk in za komuniste 83 žensk; povprečno je prišlo torej na 100 moških 114 ženskih volivcev.

Izdaja konzorcij »Novega Časa«. Urednik in odgovorni urednik Franc Kremžar. Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.